

РЕШЕНИЕ

№ 1285

гр. София, 28.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в публично заседание на 07.02.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Илияна Янева и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **1625** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е проведено по реда на Част седма (чл.чл. 284-286, вр. чл. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, вр. Глава единадесета от Административнопроцесуалния кодекс.

Делото е образувано по жалба (искова молба), вх. № 5540/17.02.2021 г. от И. П. С. – ЕГН: [ЕГН], с посочено местонахождение Затвора – С., и статус – лишен от свобода. Претендира от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ 10 000 лева за „морални и нематериални щети – всички болки и страдания, които търпи „и до момента“. Претенция за законни лихви не е заявена.

Като изброява налични заболявания ищецът твърди, че: на 31.12.2020 г. е закаран в болница, след нанесен му побой от четирима човека в Т. – К.; на 05.01.2021 г. бил преразпределен от пети, на четвърти етаж „при хора, които са луди и опасни за околните“. На страница трета се сочи като причина за подаване на исковата молба, че: когато го докарали в болница на 31.12.2020 г., не му разрешили да си вземе личния багаж и техника, поради което не разполагал с дрехи за преобличане и с личния си телевизор; получил ортопедичен матрак „чак на 08.02.2021 г.; в спално помещение № 6 нямало маса, столове и шкафчета, поради което се хранел в леглото; било „пълно с хлебарки и дървеници; не можел да стигне до прозореца; живеел с „двама, които са освидетелствани“; не му се разрешавали да получи „котлонче“ за готвене, тъй като имал нужда от диета.

След дадени му от Съда указания, с отговор от 29.03.2021 г. ищецът е заявил, че: А/ от 22.12.2020 г., до 31.12.2020 г. бил сам в килия, в 30 „К.“; Б/ от 31.12.2020 г., до

08.02.2021 г. е пребивавал в медикосоциален център на Затвора – С., като през периода от 31.12.2020 г., до 20.01.2021 г. нямал: дрехи, телевизор, матрак „и други вещи“, които били „задържани“ в ЗО „К.“; в спалното помещение на медикосоциален център на Затвора – С.: няма маса, столове и шкафчета; има хлебарки и дървеници; не може да стигне до прозореца, защото има решетка; „от близо месец не работи пералнята“; „кубатурата“ на помещението не отговаря на броя на хората; не са му предоставяни дезинфектанти, метла, лопата и парцал за почистване на спалното помещение; не му били правени медицински изследвания; не му давали „всички лекарства, изписани от психиатър“; липсвали специалисти (ортопед, психиатър); през месец март, 2021 г. били извършени десет претърсвания на спалното му помещение, с което му е оказван „физически и психически тормоз“.

В съдебното производство ищецът поддържа лично исковата си молба, последователно подпомаган от двама различни адвокати, назначени като служебни защитници. По негово искане са разпитани четирима свидетели.

Упълномощеният от ответника юриконсулт, с писмен отговор и в съдебно заседание: оспорва исковата молба, като счита, че не се установява незаконосъобразно бездействие, респ. - незаконосъобразни действия от страна на ответника и коментира твърденията на ищеца; представя писмени доказателства, относно извършването в помещението на Затвора – С. на дезинсекция и дератизация на спалните помещения.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, като съобрази характера на производството от процесуална страна приема, че исковата молба е процесуално допустима за разглеждане, по реда на чл.чл. 284 - 286 и чл. 3 ЗИНЗС, вр. чл. 203 и сл. АПК, вр. чл. 1 ЗОДОВ.

Съдът, преди насрочване на делото даде указания на ищеца, касаещи редовността на исковата молба. С отговор от 29.03.2021 г. ищецът е заявил, че: А/ от 22.12.2020 г., до 31.12.2020 г. бил сам в килия, в ЗО „К.“; Б/ от 31.12.2020 г., до 08.02.2021 г. е пребивавал в медикосоциален център на Затвора – С., като през периода от 31.12.2020 г., до 20.01.2021 г. нямал: дрехи, телевизор, матрак „и други вещи“, които били „задържани“ в ЗО „К.“; в спалното помещение на медико- социален център на Затвора – С.: няма маса, столове и шкафчета; има хлебарки и дървеници; не може да стигне до прозореца, защото има решетка; „от близо месец не работи пералнята“; „кубатурата“ на помещението не отговаря на броя на хората; не са му предоставяни дезинфектанти, метла, лопата и парцал за почистване на спалното помещение; не му били правени медицински изследвания; не му давали „всички лекарства, изписани от психиатър“; липсвали специалисти (ортопед, психиатър); през месец март, 2021 г. били извършени десет претърсвания на спалното му помещение, с което му е оказван „физически и психически тормоз“.

С Определение от 21.05.2021 г. Съдът изготви и надлежно съобщи на страните доклад по делото, на основание чл. 146, вр. чл. 140, ал. 3 ГПК, срещу който, вкл. относно разпределението на доказателствената тежест, страните не възразиха.

В исковата си молба и в уточненията ищецът споменава и смесва различни събития и факти, като например: нанесен му побой от други лишени от свобода; заповед на началника на Затвора, с която му било наложено дисциплинарно наказание; подадени от него сигнали за „организирана престъпна група за пране на пари в големи размери“; извършвани от надзиратели претърсвания на помещението и личен обиск, и

пр. Съдът служебно констатира, че И. П. С. е жалбоподател/ищец по множество други дела в Административен съд София – град, образувани във връзка с оспорване, именно на заповеди за налагане на дисциплинарни наказания. С оглед на това Съдът дефинира и прие, че обстоятелствата, от които ищецът черпи основание да претендира обезщетяване на неимуществени вреди, в размер на 10 000 лева по настоящото дело, се ограничават до следното: от 31.12.2020 г., до 08.02.2021 г. (исковия период по делото) е пребивавал в Медико- социален център на СБАЛЛС, като през периода от 31.12.2020 г., до 20.01.2021 г. нямал: дрехи, телевизор, матрак „и други вещи“, които били „задържани“ в ЗО „К.“; в спалното помещение на медико- социалния център: нямало маса, столове и шкафчета; имало хлебарки и дървеници; не можел да стигне до прозореца, защото имало решетка; „от близо месец не работила пералнята“; „кубатурата“ на помещението не отговаряла на броя на хората; не са му предоставяни дезинфектанти, метла, лопата и парцал за почистване на спалното помещение; не му били правени медицински изследвания; не му давали „всички лекарства, изписани от психиатър“; липсвали специалисти (ортопед, психиатър).

Анализирайки писмените доказателствата, представени от ответника, твърденията на ищеца, както и показанията на разпитаните свидетели Съдът приема за установено и доказано, понеже не се оспорва от ищеца и от ответника, че: включително през периода на процесната искова молба (31.12.2020 г., до 08.02.2021 г.) И. П. С. е имал статут на лишен от свобода, изтърпяващ наказанието при строг режим; преди това, от 03.04.2020 г., до 30.12.2020 г. е бил в Затворническо общежитие „К.“; на 23.12.2020 г. е подал молба (л. 42 от делото) да не бъде в Трета група, а да бъде преместен в изолирано помещение, поради проблеми с поименно посочени три лица, срещу които бил подал жалби; същият ден – на 23.12.2020 г. е преместен в „спално помещение, предназначено за лишени от свобода, със специална нужда от защита, до второ нареждане“ (докладна записка на л. 43); на 30.12.2020 г. бил преразпределен от Втора, в Трета група, където същия ден му бил нанесен побой от други лишени от свобода, което наложило посещение в Болницата на МВР, откъдето, след преглед и назначено медикаментозно лечение е върнат в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода (СБАЛЛС), на пети етаж; при конвоирането му на 31.12.2020 г. от ЗО „К.“, до Затвора – С., поради липсата на достатъчно място в конвойния автомобил, И. С. взел със себе си само най-необходимите си лични вещи; със заповед от 05.01.2021 г. началникът на Затвора наредил настаняване на И. П. С. в намиращото се в СБАЛЛС, на четвърти етаж, в Медико – социалния център специално обособено „отделение за лишени от свобода с висока степен на обществена опасност, страдащи от наркомания, психически разстройства или уязвими лица, с оглед тяхната безопасност“. Именно за престоя си в Медико – социалния център и в частност – в специално обособеното „отделение за лишени от свобода с висока степен на обществена опасност“ ищецът твърди наличие на неблагоприятни условия в помещението/помещенията.

Разпитаните по искане на ищеца свидетели сочат следното.

Д. И. А. твърди, че: познава ищеца, понеже бил „Кмет“ на Четвърта група, но не са в приятелски отношения; не знае за битови проблеми, които да е има ищецът; имал проблеми с преместването, както и проблеми с администрацията. Свидетелят не съобщава конкретни данни за условията в Медико – социалния център.

Свидетелят Д. А. И. – лишен от свобода, съобщава да е бил болногледач, но твърди, че не познава ищеца С. и не съобщава данни за условията в Медико – социалния

център.

Свидетелят И. И. Б. – лишен от свобода, санитар в СБАЛЛС твърди следното: познава ищеца от пет години, но не са в близки отношения; знае, че ищецът пие „по-специални хапчета по определен от психолог ред“; няколко пъти му помагал да си премества багажа от един етаж на друг, но не знае, защо се налагало преместването; ищецът му споделял за проблеми с администрацията на затвора; бил видимо недоволен, че го местят на четвъртия етаж, където е „психичното отделение“ и където: условията били „отвратителни“ – няма маси, столове, има хлебарки и дървеници, помещението е „сравнително тъмно“ – има лампи, но решетките на прозореца не позволяват да навлиза достатъчно светлина; всички болни се хранели в спалните помещения, след като си вземат храна от столовата, където имало маси и столове, но свидетелят не знае, защо не се хранели в столовата; известно му е, че неколкократно са претърсвани вещите на ищеца за наличие на телефон; не знае да е бил оказван „физически или психологически натиск“ върху ищеца, но е чувал за такъв натиск „от другите“, както и да е бил „побийван“ от служителите, но не е виждал лично; почистването на помещенията се извършвало от отговорник на етаж и от всеки лишен от свобода.

Свидетелят Л. С. А. – лишен от свобода, от 2018 г. в Затвора – С., санитар в Болницата от 2021 г., откъдето познава ищеца; чувал го да се оплаква от условията в Болницата, където „не става за живеене“, понеже: няма маси и столове; има дървеници; ищецът използвал багажи си като масичка; докторът му давал червени хапчета, но той не ги пиел; болните си взимали храната и се качвали да се хранят в помещенията, защото имало „такава заповед от началника“; имало вода, но тоалетните били разрушени от м.01, до м. 04.2021 г.

Ответникът, относно извършвани дезинсекции и дератизации е представил: Договор от 20.01.2021 г. за възлагане на обществена поръчка; протоколи за извършена ДДД – обработка, в които обаче не е отбелязано мястото и са, съответно от 22.01.2021 г. и 16.03.2021 г., т.е. – вторият – извън периода на исковата претенция.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, 14^{-ти} състав се ангажира със следните правни изводи, по същество.

Разпоредбата на чл. 285, ал. 1 ЗИНСЗ постановява, че исковите срещу Държавата за вреди, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията, в резултат на нарушения на [чл. 3](#) от същия закон се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл.чл. 203 – 207), като за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Член 1 и чл. 4 от ЗОДОВ вменяват на Държавата отговорност за вредите, причинени на граждани от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност и задължението за обезщетяване на всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Следователно, за да възникне правото на иск за обезщетение по този ред, съответно, за да бъде доказана основателността на такъв иск е задължително да бъде установено по несъмнен начин наличието на следните предпоставки, които да са взаимно свързани, а именно: причинени вреди; незаконосъобразни действия/бездействие (в случая се твърди бездействие) на орган или длъжностно лице на Държавата, при или по повод изпълнението на

административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразните действия/бездействие, и настъпилата вреда. Нормата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС възлага на ответника тежестта да докаже, че ищецът не е бил поставен в неблагоприятни, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНЗС условия. За случая ищецът твърди да са му били причинени през исковия период (31.12.2020 г., до 08.02.2021 г.) неимуществени вреди (понесени болки и страдания (предвид наличните заболявания) от условията в помещението – липса на маса и стол, на тоалетна, наличие на хлебарки и дървеници, липса на достатъчно светлина; лишаване от лични вещи, вкл. ортопедичен матрак, който бил пренесен от ЗО „К.“ едва на 08.02.2021 г.).

Разпоредбата на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС приравнява на „нечовешко и унижително отношение“, по смисъла на ал. 1 и: „поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност“. С оглед на това и предвид заявената с исковата молба претенция

Съдът дължи да установи, съобразно заявените оплаквания, понеже е обвързан от волята на ищеца: А/ предвид чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, бил ли е поставен ищецът И. П. С., като лишен от свобода, по време на пребиваването му в СБАЛЛС, на четвърти етаж, в Медико – социалния център, в специално обособено „отделение за лишени от свобода с висока степен на обществена опасност, страдащи от наркомания, психически разстройства или уязвими лица, с оглед тяхната безопасност“ е неблагоприятни условия, съответно - претърпял ли е неимуществени вреди, които да са пряка и непосредствена последица от тези условия (бездействие); Б/ съумял ли е ответникът (арг. чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС) да опровергае твърдението за претърпени неимуществени вреди, като установи и докаже, че не е бездействал, осигурявайки през исковия период: дезинфекциране срещу хлебарки и дървеници; достатъчно светлина, вода и тоалетна; своевременно осигуряване възможност ищецът да получи достъп до личните си вещи, останали в ЗО, след преместването му в медико-социалния център.

В същото време оборимостта на презумпцията по чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС не освобождава ищеца от отговорността да проведе от своя страна пълно и главно доказване (чл. 154, ал. 1 ГПК) на твърдението за понесени неимуществени вреди. В тази връзка ищецът (както вече се каза) ангажира като доказателства показанията на свидетелите и медицински документи, част от които (експертно решение от 16.05.2017 г.) касаят неговия баща П. С. С.. Доказателствената тежест в тази насока е указана с изготвения от Съда доклад по чл. 146, вр. чл. 140, ал. 3 ГПК.

Съдът приема исковата молба за частично основателна и доказана, относно неблагоприятните битови условия в помещенията (Медико- социален център в СБАЛЛС), в които е пребивавал ищецът И. П. С. за времето от 31.12.2020 г., до 08.02.2021 г.

Ответникът, с представените и описани по – горе писмени доказателства (договор и два протокола) не опроверга успешно твърденията за бездействие, по отношение дезинфекцирането срещу хлебарки и дървеници, както и това за липса в помещенията на маси, столове, шкафове за дрехи. Показанията на свидетелите И. И. Б., Л. С. А. Съдът преценява като достатъчно убедителни и конкретизирани, досежно лошите

битови условия и недобрата хигиена в помещенията. В тази връзка ответникът не представи доказателства, като например за: извършени замервания на светлината и въздуха в помещението, за да бъде установено, че количеството дневна светлина, степента на изкуствено осветление, отоплението и проветряването съответстват на изискванията на съответните стандарти за обществени сгради. Член 43, ал. 4 ЗИНЗС, за определяне на: количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване, достъпът до санитарни възли и течаща вода, както и минимумът обзавеждане на спалните помещения препраща към правилника за прилагане на закона. Според нормите по чл. 20, ал. 2 ППЗИНЗС: в спалните помещения се осигурява пряк достъп на дневна светлина и възможност за естествено проветряване; количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване се определят, в зависимост от изискванията на съответните стандарти за обществени сгради. Съдът не приема за основателна и тезата на ответника, че ищецът не е получил достъп до всичките си лични вещи още в деня на преместването му от ЗО „К.“, по обективни причини – липса на място в конвойния автомобил. Дори това да е така, ответникът е бил задължен незабавно и без да предпоставя действията си в зависимост от изрично подаване на молба, да осигури преместване на личните вещи, вкл. на ортопедичния матрак. На лице е забавяне (бездействие), повече от двадесет дена.

Предвид изложеното Съдът приема за установено, че за времето от 31.12.2020 г., до 08.02.2021 г., като лишен от свобода, по време на пребиваването му в Медико-социалния център на СБАЛЛС И. П. С. е бил, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНЗС обект на *„друго подобно бездействие или обстоятелство, което уронва човешкото достойнство“*. Анализираният по – горе факти и обстоятелства сочат, че са изпълнени дефинираните елементи от фактическия състав за ангажиране безвиновна отговорност на ответника за бездействие, изразило се (предвид обхвата на заявените и доказани претенции) в: неосигуряване на дезинфекциране срещу хлебарки и дървеници, така че да осигури липсата на такива вредители; неосигуряването на нормални битови условия (маса, стол, шкаф за дрехи); неосигуряване достъп на ищеца до всичките му лични вещи. За оценяване въздействието на споменатите по – горе неблагоприятни условия (см. чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС) Съдът съобразява кумулативните последици на тези условия и срока на задържането, предвид разпоредбата на чл. 284, ал. 2 ЗИНЗС. Установи се, че ищецът И. С. е пребивавал в Медико-социалния център общо един месец и осем дни. Предвид признатата за основателна и доказана част от исковата молба, и на основание чл. 52 ЗЗД Съдът приема, че справедливият размер на обезщетението, съответстващ на претърпяното от ищеца страдание е 500 лева. Този размер съответства на степента и интензитета, на създадения у И. П. С. дискомфорт, в резултат от лошите хигиенни условия в помещенията (наличие на хлебарки и дървеници), липсата на минимално необходимите мебели. Размерът е съобразен и с постановените през 2020 г. решения на ЕСПЧ срещу България по

дела, касаещи оплаквания по чл. 3 и чл. 13 от КЗПЧОС („И. и Д.“, „И. и др.“) поради лошите условия в местата за задържане.

В останалата част исковата молба е неоснователна. Не се установи бездействие на ответника, по отношение неосигуряване на ищеца С., по време на пребиваване в медико-социалния център и в цялата СБАЛЛС, на: постоянен достъп до санитарен възел с топла и студена вода; хигиенни материали, медицински изследвания; „всички лекарства, изписани от психиатър“; специалисти (ортопед, психиатър). В тази връзка споменати бяха по – горе показанията на свидетеля Л. С. А. – лишен от свобода, от 2021 г. - санитар в Болницата, че ищецът не е приемал по собствена воля предписаните му „червени хапчета“. На лице са и доказателства, че ответникът е осигурил по всяко време достъп на пребиваващите в медико-социалния център и в СБАЛЛС до специализирана медицинска помощ, макар и посредством транспортиране в друго лечебно заведение.

Независимо от частичната неоснователност на исковата молба, на ответника не следва да бъде присъждано поисканото юрисконсултско възнаграждение. Нормите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС са специални, по отношение на чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. чл. 144 и чл. 143 АПК и не предвиждат хипотеза за възлагане в тежест на ищеца, на юрисконсултско (адвокатско) възнаграждение, когато искът му бъде отхвърлен. Аргумент, в подкрепа на същия извод е и разпоредбата на чл. 10, ал. 2, изр. първо ЗОДОВ. По делото не са направени разnosки, което да налага осъждане на ищеца за такива (чл. 286, ал. 2, предл. първо ЗИНЗС). Ответникът дължи (чл. 286, ал. 3, изр. първо ЗИНЗС) да възстанови на ищеца и внесената държавна такса от 10 лева.

Водим от горните мотиви и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. чл. 285, 286 ЗИНЗС, Административен съд София - град, 14^{-ти} състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, при МП да заплати на И. П. С. – ЕГН: [ЕГН] сумата от **500 лв. (петстотин лева)**, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, през периода от 31.12.2020 г., до 08.02.2021 г., резултат от нарушения на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, по време на пребиваването му в Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода, Медико-социален център.

ОТХВЪРЛЯ, като неоснователна и недоказана исковата молба от И. П. С. – ЕГН: [ЕГН] за сумата над 500 лева, до претендирания размер на обезщетението 10 000 лева.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, при МП да възстанови на И. П. С. – ЕГН: [ЕГН] разnosките за водене на делото, в размер на 10 лв. (десет лева).

Решението подлежи на касационно обжалване пред тричленен състав на Административен съд София – град, по реда на Глава дванадесета АПК, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ: